

tt nem színészek játszanak

éves gyerekekkel beszél-
lőkelő budai és egy olyan
rületi általános iskolában,
nevezett „nehéz gyerek” ta-
ő volt, hogy a gyerekek
ékoztak. Arra, hogy mit
borúró, a maguk módján
zmes, szabatos, sokszor ko-
zokat adtak.

kaiak már nem tűrik, hogy
az albánokat, ezért kezdtek
A legjobb helikoptereiket
gépeiket vetik be, hogy le-
támadó szerbeket. A ma-
ngedték, hogy a NATO gé-
ik a leszállópályáinkat, de
ert félnek, hogy megtámad-
et.” (G. Márton, 10 éves.)
ok meszárolnak, és erre azt
gytisztogatás. Hiába bom-
továbbra is meszárolnak.”
, 10 éves.) „Azért tört ki a
t a szerbek nem engedik,
k éljenek Koszovóban.” (K.
.), „A szerbek a nőket meg-
t, a kislányokat is.” (Z.
.), „Az amerikaiak bázisokat
írnyező országokban, onnan
a katonák a következő táma-
indítják a segélyszállítma-
(P. Szabolcs, 13 éves.) „A
dások fele nem sikerült, hat-
zer hiábavaló volt.” (H. Pé-
), „A albánokat meszárolják a
a szerbek támaszpontjait ki-
O. De a szerbek az oroszok-
ikat kaptak, és most majd le-
az amerikaiakat.” (K. Tá-
es.) „Az albán falvakból a
tték a férfiakat, elűzték a nő-
ották a házakat.” (T. Bea, 10
rfiakat kiállították a falu kö-
zt kértek tőlük, és ha nem
t társaikat kellett lelőniük.”
12 éves.)

ek elsősorban a televízióból
információikat, s különösen
orok hatnak rájuk, ahol em-
aládokról esik szó.

albánok, mennek a senki
itakban laknak, nem tudnak
inni, nincs meg a minimális
Bea, 10 éves.) „Láttam a tv-
szerbek elveszik az albánok-
tagjaikat. Egy gyerek kereste
ültőjét, és nem találta egyiket
itt már kellene csinálni.” (N.
éves.) „Ártatlan emberek hal-
zerbek is. Nem azok halnak
ek kellene. Bezzeg Milose-
a családját Krétára.” (N.
éves.)

, mama, NATO

kek, tizenéves létükre igen-
járnak a dolgoknak: „Olvas-
G-ben, hogy a Lopakodókat
égyvédelmi, rakétákkal lelőni.”
s, 13 éves.) „Az interneten
ormáció, nemcsak napi hírek
nnan tudom, hogy a háború
g eltarthat, mert a szerbeknek
alékaik. Mindig van, aki meg-
t, hogy hol fognak támadni, és
ítik a katonákat.” (W. András,

okban is téma a háború. Főleg
5k, még inkább a dédnagyszü-
s élményei elevenednek meg.
ikat lelővik. Onnan tudom,
gyapámát lelőtték a második
uban, mert katona volt.” (J.
ves.) „A nagymamának volt
t, kiment megnézni, hogy mi-
5, jött egy bomba, és ott ma-
tea, 10 éves.) „A dédnagyma-
-ben született, két háborút élt
vőlegénye meghalt 1918-ban.
ta, a háború csak halált hoz.”
cs, 13 éves.) „A dédnagyma-
sodik világháborúban a pincé-
A férje elment a háborúba és
(O. Bertalan, 10 éves.)
tek elbeszéléseiből megismert
a konkrét élmények időnként
solódnak: „Láttam, hogy a Dé-
varnál találtak egy régi bom-
kellene több bombát csinálni,
d tele lesz bombákkal, egyszer
bbannak, és a Föld kihál.” (Z.
es.)

Ő már megmenekült; az albán kislány néhány napja Angliában él REUTERS-FOTÓ

Ésszerű magyarázatokat csak ritkán
kapnak a gyerekek a háború kiváltó oka-
iról:

„Apu elmesélte, hogy alakult ki a szerb
háború. Volt egy nagy Jugoszlávia. ami-
ben több ország volt, de aztán meghalt az
elnök, és az ország tagországokra sza-
kadott. Az első még nem volt nagy baj, de
amikor a többi ország is követelőzni kez-
dett, a szerbek háborút indítottak, hogy
megtartsák őket.” (F. Zsófia, 10 éves.)
„Andris bácsi, az osztályfőnökünk látta,
hogy a gyerekek félnek, és régi térképe-
ken megmutatta, hogyan szakadt szét Ju-
goszlávia. Azt is mondta, hogy minket
nem érhet baj, ha bombáznak, mert a NA-
TO megvédi. (G. Gabriella, 10 éves.)

A félelem, a szorongás időnként fan-
tazmagóriákban ölt testet: „Azt álmod-
tam, hogy nyaralni indultunk a szüleim-
mel, és lecsott elének egy bomba az útra.
Jöttek a katonák és elvittek minket a me-
nekülttáborba.” (T. Bea, 10 éves.) „Tech-
nikaóránk volt az iskolában, jöttek a ka-
tonák és elvittek minket a háborúba.
Ránk szóltak, hogy öljük meg a saját
szüleinket, s aki nem tette meg, azt fel-
akasztották.” (Cs. László, 12 éves.) „A
játsszóterén játszottunk, egyszer csak lát-
tunk egy fekete gépet, olyan alakja volt,
mint a Lopakodónak. Féltem, de két na-
gyobb fiú azt mondta, hogy ne féljék,
mert megvéd minket a mama, a papa,
meg a NATO.” (K. Kinga, 10 éves.)

Cukrot meg lisztet vett

Úgy tűnik, a felnőttek nem nagyon
tudták megnyugtatni a gyerekeket, sőt
néha még fokozták is a félelmüket.
„Anyukám mondta, hogy Nostradamus
megjósolta: 1999-ben kitör a világhábo-
rú, és csak néhány túlélő lesz. De szerin-
tem ez Afrikát és Ausztráliát nem érinti,
mert messze van. Csak minket, mert mi
vagyunk a legközelebb.” (K. Kinga, 10
éves.) „Láttam, hogy a szomszéd néni
sok cukrot meg lisztet vett a boltban, le-
het, hogy a háború miatt, de lehet, hogy
csak esküvő lesz náluk. De mi is egy ki-
csit többet fagyasztottunk le, amikor
disznót vágunk.” (V. Nóra, 12 éves.)
„Amikor meghallotta, hogy bombáznak,
anyukám egyből megjegyezte. Amerika
ugyan szuperhatalom, mindenképp nekik

van a legjobb. De a Lopakodókon is van-
nak szigetelési hibák, és az oroszok a vég-
én ledobják majd az atombombát. A
föld ezt már nem élne túl.” (Cs. László,
12 éves.)

Vita bontakozott ki a gyerekek között
arról, hogy szükséges volt-e, a háború
megindítása Jugoszlávia ellen, és hogy jó
vagy rossz nekünk, hogy a NATO tagjai
lettünk: „Van, amikor érdemes háború-
zni. Ha Amerika nem lépett volna be a má-
sodik világháborúba, Anglia már nem
lenne.” (P. Szabolcs, 13 éves.) „Az öldök-
lésnek nincs sok értelme, de a harcnak
van: meg kell győzni másokat.” (H. Péter,
14 éves.) „A NATO-nak is igaza van: a
békét ki kell kényszeríteni.” (O. Bertalan,
10 éves.) „A NATO gazdag, jó katonái
vannak, de mi sokkal gyengébbek va-
gyunk. Minket fognak először megta-
madni, nem az amcsikat. Amerika
messze van, mi meg közel. És senki sem
fog minket megvédeni.” (S. Ferenc, 13
éves.)

Paradicsomot kennek

Arra a kérdésre, hogy mennyiben más
ez a háború, mint amelyeket a filmekben
látnak, a gyerekek meglepően racionáli-
san válaszoltak: „Itt nem színészek játsza-
nak. Tudom, hogy a filmekben nem hal-
nak meg igazán. Megsiratom őket, de utá-
na megyek játszani. Most nincs kedvem.”
(V. Nóra, 10 éves.) „A filmekben a hábo-
rú csak egy óráig tart, és mindig a jó győz.
Most nem tudjuk, hogy ki lesz a győztes.”
(T. Bea, 10 éves.) „A filmekben hősök
vannak, akik mindig megmenekülnek.
Egy ember akár százat is képes megöl-
ni. Ha levágják a karját, visszavarják és har-
col tovább.” (Cs. László, 12 éves.) „A fil-
mekben csak paradicsomot kennek szét,
nem igazi a halál. Kíváncsi lennék, mit
csinálna Schwarzenegger az igazi háború-
ban.” (P. Szabolcs, 13 éves.)

S végül néhány megdöbbentő mondat
egy tízéves kislánytól: „A játsszóterén azt
játszottuk, hogy mi is háborúzzunk. A ci-
pőnkkel felszántottuk a földet, mint a
bombák, és a fiúk lézerpuskával agyon-
lőtték minket. Sokáig nem keltünk föl a
földről. Nem tudom, miért játszottuk ezt,
amikor nem szeretjük ezt a háborút.”

Bonifert Mária

Vése és a koszovói albánok

Ideges falugyűlés egy Somogy megyei faluban

Vése néhány hét alatt többfelé szakadt. A
nyolcszáznyolcvan lakosú somogyi falu-
ban olyan menekülttábor működik,
amelyben többségükben koszovói albá-
nokokat telepítettek le. A menekültek érke-
zése alaposan felborította a község nyu-
galmát, amint ez a hétfő este rendezett fa-
lugyűlésen is kiderült.

A legtöbben arra panaszkodtak, hogy
napközben szinte lehetetlen bejutni a falu
háziiorvosához, mivel ő látja el a táborbe-
lieket is – így a véseieknek órák hosszat
kell sorban állniuk panaszaiikkal. Sokan
szóvá tették, hogy a menekültek tetvesek,
piszkosak. Azt beszélik, hogy a napok-
ban mindenkit beoltottak a táborban tí-
fusz ellen.

– Jó, hogy segítenünk kell a menekül-
teken, de az én gyerekem ne legyen miat-
tuk se tetves, se tifuszos! – fakadt ki egy
fiatal férfi a gyűlésen a jelenlévők zajos
helyeslése közepette.

Azt is nagyon nehezen viselik a több-
nyire földből, kisvállalkozásokból, be-
dolgozásból élő véseiek, hogy a mene-
kültek nagy része naphosszat a kocsmák-
ban ücsörög. Egy olyan faluban, ahol az
ötszáznegyven munkaképes korú ember
közül száznegyvennek nincs semmilyen
állása, ez önmagában is elég volna az el-
lenszenvhez – de a koszovóiak éjjel, a
kocsmából a tábor felé tartva gyakran in-
gerlik a kutyákat, bottal zörgetik a keríté-
seket: – A falunak nincs nyugalma tőlük!

– mondta ki egy idős asszony, egyszerre
több közbekialtástól is támogatva.

A harmadik gond volna tán a leg-
könnyebben orvosolható: a táborban élő
sok gyerek unatkozik, összevissza csava-
rognak a faluban, sokakat felháborít,
hogy a táborlakók fittyet hánynak min-
den kérésre.

– Hát kinek kell kitérni a másik útjá-
ból? Végül is mi vagyunk otthon! – kelt ki
magából egy középkorú férfi.

Vésén most összesen háromszázketten
élnek az egykori ifjúsági üdülőközpont-
ból kialakított menekülttáborban. Közü-
lük kétszázötvenkilencen érkeztek Jugo-

szlaviából: többségük kos-
zovói albán. A táborlakók
nem a bombázások elől
menekültek Magyaror-
szágra, hanem hónapokkal,
sőt évekkal ezelőtt érke-
tek hazánkba.

Drozdják Judit, a Mene-
kültügyi és Migrációs Hi-
vatal igazgatási és ellátási
osztályának vezetője azzal
próbálta csillítani a falugyű-
lésen felborzolódtott kedé-
lyeket, hogy elmagyarázza:
azért kellett hirtelen sok embert áthelyez-
ni más táborokból a majdnem üres, az
utóbbi fél évben mindössze hetven embert
ellátó vései intézménybe, mert a jugo-
szláv háború miatt várható volt, hogy me-
nekültek érkeznek hazánkba. Ezért igye-
keztek helyet csinálni a bicskéi, a debreceni
és a békéscsabai táborokban. Vésére
csak olyan embereket küldtek – mondta
az osztályvezetőnő –, akik már átestek a
megfelelő egészségügyi szűréseken.

Ezt azonban megcáfolta Schaffer Ká-
roly, a márcali tisztiorvosi szolgálat he-
lyettes vezetője, közölve: mivel a tábo-
rokból az érvényes szabályok szerint bár-
ki bármikor kijárhat, senki sem képes ga-
rantálni, hogy messzi országokból jött ví-
rushordozó nem keveredhet a helybéliek-
kel. A tisztiorvos konkrét példát említett:
két hete érkezett a vései táborba egy szo-
máliai férfi, akiről hamarosan kiderült,
hogy tifuszvírus-hordozó. Addigra azon-
ban az illető már kisért a tábor kapuján,
és ismeretlen helyre távozott. Azóta sem
tudja senki, hol lehet.

Az amúgy is feszült vései embereknek
több se kellett: Schaffer Károly szavai
hallatán óriási felzúdulás támadt, amely
elsodorta Drozdják Judit nyugtatónak
szánt szavait arról, hogy az esetet majd
kivizsgálattják, s hogy ennyi egészség-
ügyi kockázattal tábor nélkül is számolni
kell, hiszen bármelyik magyar állampol-
gár lehet vírushordozó. Amikor pedig az
osztályvezető asszony kijelentette, hogy
nincs jogi lehetőség a tábor bezárására,
mivel az ott élők ugyanolyan szabad em-
berek, mint bárki más, tetőfokára hágott
az ellenségeskedés. Egy idős asszony

egyenesen azt kérdezte: – Van-e beleszó-
lása a falunak a menekülttábor sorsába?
Van-e értelme népszavazást kiírni arról,
hogy szüntessék meg a táborot, vagy egy-
szerűen el kell viselnünk a létét?

Bertók László vései polgármester vála-
szára, mely szerint semmi beleszólásuk
sincs a tábor létezésébe, végképp elmér-
gesedett a hangulat.

– Akkor miről beszélünk itt?! – kér-
dezte egy férfi indulatosan, majd látvá-
nyosan távozott. A falu jegyzője, Bertók
Katalin is hiába próbálta csillapítani a ke-
délyeket azzal, hogy a menekülttábor már
1991 óta működik, és soha semmi baj
nem volt az idegenekkel. – Igaz – mon-
ta nekem később –, éveken át horvátor-
szági magyarok, kórogyiak és szentlász-
lóiak éltek itt, akikkel nagyon összebarát-
koztak a helybeliek.

A háziiorvos is hiába érvelt:

– Tanítsuk meg őket magyarul, ismer-
tessük meg velük a mi szokásainkat! – ja-
vasolta hasztalanul dr. Hajdú Gábor, de
az indulatok nem csillapodtak.

A polgármester gondterhelten jegyezte
meg a gyűlés után:

– Még szerencse, hogy a tábor üzemel-
tetője ígéretet tett arra, hogy két héten be-
lül megnyílik a menekültek saját orvosi
rendelője, amelyet egy karitatív szervezet
szerel fel. Ha így lesz, akkortól a
véseieknek nem kell majd keveredniük a
menekültekkel.

Lébár Béla, a menekülttábor üzemelte-
tője, egyben annak a kft.-nek a többségi
tulajdonosa, amely a volt ifjúsági tábor
épületeit birtokolja, rezignáltan úgy véle-
kedett:

– Az a legnagyobb gond a táborral,
hogy én vezetem. Nem vagyok népszerű
ember a faluban, pedig itt születtem – ál-
líttotta a vállalkozó, aki minden táborlakó
után naponta 1350 forintot kap a mene-
kültügyi hivataltól, s ezért napi három-
szori étkezést, mosdófelszerelést, hideg-
meleg vizet, tiszta ágyneműt kell biztosí-
tania számukra. Elszámolásait havonta
ellenőrzik. Lébár Béla azt mondta: ő nem

gazdagodott meg a vállál-
kozásból, még saját kocsi-
ja sincs, de a táborban
dolgozó huszonkét hely-
béli megtermeli a saját fi-
zetését, tehát végső soron
megéri fenntartani a vál-
lalkozást.

Lébár úr valóban nem
népszerű ember Vésén.
Az egyik vései kocsmá-
ban elég kimondanom a
vállalkozó nevét, máris
gyűlölettel kiabálni kezd

az egyik, fröccsét kortyolgató idős férfi:
– Ez az ember tönkreteszi a falunkat
ezzel a sok idegennel!

Sok helybéli szemét szúrja az is, hogy
a koszovóiak fogyasztásukkal növelik a
két helyi kocsmá bevételét. Az albánok-
nak a menekültügyi hivataltól kapott havi
2500 forint zsebpénzen kívül meglepően
sok pénzük van ugyanis: otthonról vagy
nyugat-európai dolgozó rokonaiktól
rendszeresen kapnak támogatást.

Koronczay Miklós százados, a Véséhez
közel Böhönyén működő rendőrőrs pa-
rancsnoka szerint a gyűlésen is felvető-
dött ellentétek eddig még semmilyen köz-
biztonsági problémát nem okoztak:

– A falusiak félelme ellenére eddig
semmilyen rendbontás nem történt
Vésén. Az sem bizonyosodott be, hogy
albánok késekkel vagy más ütő-vágó
fegyverekkel járnának az utcán. A tábo-
rban mindennap ellenőrzést tartunk.

Drozdják Judit szerint a mai helyzet-
ben, amikor bármikor megindulhat a me-
nekültáradat Jugoszláviából – ahonnan
eddig a hivatal legfrissebb adatai szerint
1070-en érkeztek – minden táborra szük-
ség van. Az országban működő három,
szerződéses üzemeltetési menekülttábor
– a vései mellett az orosházi, a békéscsa-
bai, illetve a fővárosi, Fonyód utcai intéz-
mény – fenntartását a helyhiány indokol-
ja. A menekültügyi hivatal osztályveze-
tője úgy véli: hamarosan Vésén is meg-
szűnhetnek az ellentétek, a helybeliek
előbb-utóbb megszokják majd a más
nyelvű, más kultúrájú menekülteket.

A kérdés csak az, mikor.

Pekarek János

kíváncsi várható nyugdíjára, akkor hívja az AEGON Élet Divíziót!

06 80 33-99-33*

AEGON
Insurance Group